

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus II. Argumentum. Juspatronatus Gentilitium, an donari possit per eos de familia, & an reservato Jurepatronatus favore familiæ, hoc competat tam Nobilibus, quam Ignobilibus ejusdem familiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

que eo quod coram Rmo Molines Generali Hispaniarum Inquisitore, & 26. Junii 1702. §. Et ob id coram Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano, & in d. Constantien. Vnionis §. Præsertim.

Et ita Promotore Fiscali tantum informantem &c.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus Gentilitium an donari possit per eos de familia, & an reservato Jurepatronatus favore familiæ hoc competat tam Nobilibus, quam Ignobilibus ejusdem familiæ.

SUMMARIUM.

- 1 Ultimus de familia potest validè donare extraneo juspatronatus gentilitium. Limita ut ibi.
- 2 Qualis est observantia, talis præsumitur fundatio.
- 3 Una rata juspatronatus an possit esse gentilitia, & altera hæreditaria, & num. 15.
- 4 Patronus existentibus eis de familia potest donare juspatronatus gentilitium in proprium præjudicium, non verò in præjudicium eorundem de familia. Limita ut ibi, & quare? Vide num. 6.
- 5 Reservato jurepatronatus favore Primogeniti proximioris de familia, non potest Primogenitus proximior illud donare remotori de eadem familia in præjudicium proximioris.
- 7 Juspatronatus mixtum donari non potest extraneo.
- 8 Enumerantur species Nobilitatis.
- 9 Pauper descendens à familia Nobili, licet non sit Nobilis nobilitate bonorum, aut divitiarum, est tamen Nobilis nobilitate natalium.
- 10 Nobilitas natalium non perditur per paupertatem.
- 11 Reservato jurepatronatus pro eis de domo, & familia, hoc competit tam Nobilibus, quam Ignobilibus ejusdem familiæ. Amplia ut num. 12.
- 13 Vox, seu rata juspatronatus donata à Patrono alteri Compatrono, induit naturam illius portionis, cui vox, seu rata donata accedit.
- 14 Donatio juspatronatus facta à Patrono

alteri Compatrono, dicitur potius remisso juspatronatus, quam donatio.

CASUS II.

Quidam Fundator in limine fundationis Beneficii reservavit Juspatronatus pro una voce favore Titii, ejusque hæredum, pro alia verò voce favore eorum de propria domo, & familia; Titius vocem sibi à Fundatore reservatam pleno jure donavit eisdem de domo, & familia Fundatoris. Hinc Cajus credens se esse ultimum de hac domo, & familia donavit de consensu Ordinarii donationem irrevocabili inter vivos Juspatronatus cuidam extraneo. Succedente vacatione præfati Beneficii comparuit quidam de dicta domo, & familia ignobilis, & ignotus, & in humiliori fortunæ statu constitutus impugnans tamquam nullam hanc donationem juspatronatus factam à Cajo, prætendendo ad se spectare in hac vacatione Beneficii jus præsentandi Rectorem ad exclusionem dicti extranei Donarii. Quæro in hoc casu, an hujusmodi donatio juspatronatus sustineatur?

Et videtur respondendum affirmativè; Ultimus enim de familia potest validè titulo donationis irrevocabilis inter vivos de consensu Ordinarii transferre in alium etiam extraneum Juspatronatus. Cùm hoc in ultimis de familia, nisi eis fuerit reservatum taxativè, efficiatur hæreditarium, juxta celebre consilium Ancharanum, & auctoritates supra relatas Can. I. & II. Cas. XVI. nu. 1. quibus addo *Lofter. de re benef. lib. 2. q. 11. num. 11. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 9. nu. 1. Palm. alleg. 159. num. 20. tom. 2. Rot. decis. 280. num. 22. coram Thomato tom. 2. decis. 106. num. 5. coram Coccin. & decis. 319. num. 1. par. 3. recen. & in Valentina Beneficii 26. Februarii 1697. §. Ex factò coram Eminentiss. Priolo, & in Lucana Beneficii 22. Februarii 1709. §. Quo verò coram R. P. D. Falconerio, nunc Urbis Governatore, & in Nolana Beneficii 2. Maji 1712. §. Neque attendi coram eodem, secus si fuisset reservatum eis de familia taxativè, & cum clausulis taxativis, tunc enim ab ultimo de familia donari non posset, sed Beneficium efficeretur liberum. *Rocob. de Curt. de jurepatr. verb. ipse, vel is num. 73. Fagnan. in cap. Perlatum**

rum de jurepat. num. 23. Capon. discept. 12. num. 14. tom. 1. Paris. conf. 48. num. 6. & 7. tom. 4. Gabriel. conf. 196. num. 2. tom. 2. Piton. discept. Eccles. 33. num. 3. & alii per me relat. ubi supra d. Caf. XVI.

Nec meretur attendi instantia, & oppositio illius, qui licet sit de familia, & domo Fundatoris, est tamen ignobilis, quia ipse non videtur comprehensus in reservatione Jurispatronatus, dum Fundator reservando Juspatronatus favore eorum de propria domo, & familia, præsumitur illud reservasse pro Nobilibus, non verò pro Ignobilibus ejusdem familiæ, sicuti de facto demonstravit subsequuta observantia, juxta quam semper
 2 Nobiles familiæ præsentarunt. Qualis autem est observantia, talis præsumitur fundatio. *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 11. num. 125. Card. de Luc. de jurepat. disc. 60. num. 9. Tondut. quest. benef. par. 3. num. 42. Rot. decis. 364. num. 1. coram Emer. jun.*

Sed quatenus admittatur hujusmodi donatio Jurispatronatus non sustineri pro ea rata, & voce à Fundatore relicta favore eorum de domo, & familia, eo quia præfatus ignobilis sit revera comprehensus in hac reservatione, tamen negari non posse videtur, quòd saltèm sustineatur pro ea rata, & voce, quæ ab initio fuit reservata ab eodem Fundatore favore Titii, & deinde ab hoc donata eisdem de domo, & familia; hæc enim vox cum fuerit hæreditaria, & transmissibilis per Titium ad quoscumque, retinuit etiam in eis de dicta familia Donatariis, eandem qualitatem hæreditariam; non
 3 implicat enim unam ratam Jurispatronatus esse gentilitiam, & alteram hæreditariam. *Card. de Luc. de jurepat. disc. 35. n. 5. Piton. discept. Eccles. 33. nu. 2. Rot. in Imolen. jurispatronatus 27. Januar. 1710. S. final. coram R.P.D. Lancetta.* Ac proinde donato absolutè, & simpliciter Jurepatronatus à Cajo, qui credidit se esse ultimum de familia favore supradicti extranei; hæc donatio saltèm ustinebitur pro ea voce hæreditaria, adeo ut extraneus donatarius si non in totum, saltèm pro una voce poterit præsentare in hac vacatione Beneficii; cum Juspatronatus hæreditarium donari possit extraneis, ex auctoritatibus superius relatis *S. Et videtur.*

His tamen non obstantibus censeo hanc donationem Jurispatronatus factam à Cajo, qui credidit se esse ultimum de familia Fundatoris favore extranei, nullatenus sustineri. Quoniam licet ille de familia Patronus possit donare Juspatronatus gentilitium durante tantùm ejus vita, extraneo, in proprium præjudicium. *Covarr. var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 10. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 70. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 11. num. 14. Capon. discept. 12. num. 22. tom. 1. tamen non valet illud absolutè, & perpetuo titulo donationis validè in extraneum transferre, existentibus eis de familia à Fundatore contemplatis in horum præjudicium, nisi isti de communi consensu approbent hanc translationem, & donationem. Rocc. de Curt. de jurepatr. verb. ipse, vel is n. 72. Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. q. 2. art. 8. num. 6. Covarr. var. resol. lib. 2. cap. 18. n. 10. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 9. num. 4. Paris. conf. 48. num. 6. lib. 4. Gabriel. conf. 96. num. 2. lib. 2. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 70. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 11. num. 6. Palm. alleg. 159. num. 18. to. 2. Rot. decis. 103. num. 15. par. 13. rec. & in Bononien. jurispatronatus de Ghisleris 22. Aprilis 1695. S. Justitia coram bo. me. Pio, & in Asten. jurispatronatus 14. Februarii 1698. S. Steterunt coram clar. mem. Card. Caprara, & in Faventina Beneficii 11. Decemb. 1702. S. Cum supposito coram eodem Card. Caprara, & in Fossanen. jurispatronatus 12. Martii 1703. S. final. coram eodem Card. Caprara, & in Tridentina jurispatronatus 26. Martii 1703. S. Respectu coram Eminentiss. Scotto, & in Compostellana Parochialis 1. Martii 1709. S. Nullitas coram Eminentiss. Priolo, & in Casertana Beneficii 13. Decembris 1709. S. Etenim coram R.P.D. Kaunitz, & resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in Florentina donationis jurispatronatus 12. Augusti 1679.*
 5 Sicuti reservato Jurepatronatus favore primogeniti proximioris de familia, non potest primogenitus proximior illud alienare, & cedere favore remotioris de eadem familia in præjudicium proximioris, qui sublato de medio cedente, seu alienante, tamquam proximior succedere deberet. *Dec. conf. 443. num. 292. lib. 2. Roman. conf. 20. num. 6. Tiraquell. de jure primog. q. 27. num. 4. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 6.*

cap. 6. num. 45. & cap. 16. num. 32., & alii relat. per Rot. in Ferrar. primogenituræ 14. Martii 1712. §. Absque eo, coram R. P. D. Crispo.

- 6 Ratio autem est, quia existentibus eis de familia à Fundatore contemplatis Patronus non possidet Juspatronatus purè, & simpliciter, sed cum onere, & obligatione illud restituendi eisdem de familia. Unde non potest horum spem decipere, his venientibus ex propria pèrsona, & jura sua à Fundatore metientibus præjudicare, Juspatronatus alteri, qui non sit de familia, perpetuò donando, ut optimè ratiocinatur Textus in l. si duobus §. sed quia C. de legat. ibi -- Quia satis absurdum est, & irrationabile, rem, quam in suis bonis purè non possidet, eam ad alias posse transferre, & alienam spem decipere. Ob quam
- 7 rationem neque potest Patronus Juspatronatus mixtum extraneo donare, cum pro illius acquisitione requiratur utraque qualitas, nimirum, quod quis sit hæres, & de sanguine. Rot. decis. 47. num. 17. post Tondur. de penson. & decis. 96. nu. 18. par. 6. recen., & in dicta Compostellana parochialis 1. Martii 1709. §. Nullitas coram Eminentiss. Priolo.
- 8 Nec dici potest, quòd ille, qui comparuit, & se opposuit huic donationi factæ à Cajo non sit comprehensus à Fundatore in reservatione Jurispatronatus, eo quia sit Ignobilis. Quatuor enim à Doctoribus assignantur species Nobilitatis; Alia est Nobilitas Theologica, & supernaturalis consistens in gratia sanctificante, & gratum faciente, quæ sola est vera, & propria Nobilitas, & qui taliter sunt Nobiles, filii Dei dicuntur, ad Text. in cap. si ex bono de pœnit. dist. 4. Alia est Nobilitas moralis, seu animi, quæ nihil aliud est, nisi splendor, & dignitas quædam ex virtutis amore, prosecutione, & observatione procedens; juxta Text. in cap. nemo de vitis dist. 56., & secundum Stoicorum opinionem illi soli dicuntur Nobiles, qui sunt Sapientes, & virtutis compotes, seu qui virtuti inserviunt, obsequuntur, & infudant; Alia est Nobilitas naturalis, quæ est quædam qualitas naturaliter, vel ex actuum excellentia infita; reddens aliquem Nobiliorem præ cæteris, ut patet in Artificibus, quorum aliis præcellunt ob artis, industriæ generositate; Et

alia est Nobilitas politica, & civilis, & hæc alia dicitur Nobilitas natalium, seu generis consistens in conuscatione sanguinis parentum, seu in origine, & descendencia ab eis, qui sunt, aut fuerunt Nobiles: Alia Nobilitas honorum, quæ est qualitas, seu dignitas quædam per Principem, seu Principatum tenentem collata, per quam quis honorabilior præ cæteris efficitur, & alia Nobilitas divitiarum consistens in harum affluentia, ut colligitur ex Abbat. in cap. Venerabilis de præb. n. 4. ex Bono de Curtil. de Nobilit. par. 2. tract. magn. tom. 5. pag. 4. Joan. le Cloer. de primogen. art. 2. num. 10. & seqq. signanter num. 15. tract. magn. tom. 7. pag. 70. Tiraquell. de Nobilitate cap. 3. num. 3. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 5. num. 80. Hoc posito.

9 Ille, qui se opposuit præfatæ donationi Jurispatronatus, licet non sit Nobilis nobilitate honorum, aut divitiarum, eo quia sit in paupertate constitutus, est tamen Nobilis nobilitate natalium, seu generis, cum descendat, & sit de eadem domo, & familia Nobili Fundatoris. Quæ Nobilitas natalium, licet sine divitiis sit, sicut fides sine operibus, tamen per paupertatem simpliciter non perditur, ut testantur Bonus de Curtili de Nobilitate par. 7. nu. 4. tract. magn. tom. 5. pag. 22. Tiraquel. eodem tract. cap. 25. num. 5.

Ac proinde ipse, licet Ignobilis, ob defectum divitiarum, & honorum, dicitur comprehensus in reservatione Jurispatronatus facta à Fundatore pro eis de ejus familia, & domo; cum nomen domus, & familia comprehendat universam familiam, nulla habita distinctione Nobilium, vel Ignobilium. Viroian. de jurepat. lib. 4. cap. 9. num. 55. §. Nec obstat, & in puncto Rot. in Mediolanen. Prioratus super dubio Ignobilium 15. Junii 1703. §. Tota, itaque coram Eminentiss. Scotto.

- 12 Minimè attento, quòd illi de familia Ignobiles, ratione defectus divitiarum, & honorum in præteritis vacationibus Beneficii nunquam præsentaverint, ex hac namque observantia excludi non potest præfatum Oppositorem Ignobilem à successione hujus Jurispatronatus gentilitii, & à præsentatione in hac vacatione Beneficii; quoniam ipsa non probatur cum suis requisitis, nimirum, quod occurrentibus vacationibus adfuerint Ignobiles de

de dicta familia, quod Nobiles præsentaverint cum horum scientia, & patientia, & privativè quoad eos, quodque ipsi Ignobiles præsentaverint, & eorum præsentationes fuerint rejectæ, prout requiritur ad effectum excludendi ratione subsecutæ observantiæ Ignobilem de eadem familia à præsentatione in futuris vacationibus Beneficii. *Card. de Luc. de jurepat. disc. 35. num. 7.*, & in terminis *Rot. decis. 103. num. 17. par. 13. rec.*, & in dicta *Mediolanen. Prioratus super dubio Ignobilium 19. Novembris 1703. S. Nec etiam coram Eminentiss. Scotto.*

Minusque sustineri valet eadem donatio Jurispatronatus facta à Cajo, quoad illam vocem donatam à Titio eis de dicta familia, hæc enim vox post donationem amisit qualitatem hæreditariam, & transmissibilem ad quoscumque, & assumptis qualitatem gentilitiam, adeout existentibus eis de familia non potest titulo donationis in extraneum transferri.

- 13 Siquidem donante Compatrono suam vocem, seu ratam alteri Compatrono, hæc propter individuitatem Jurispatronatus consolidatur cum altera voce Compatroni donarii, & hujus induit naturam, cum quodlibet augmentum sequatur naturam subiecti principalis, cui facta est augmentatio, & regulatur secundum naturam, & qualitatem ejusdem rei principalis, juxta *consil. Soccin. sen. 153. num. 10. vers. confirmatur volum. 2. & cons. 67. num. 6. volum. 4. Bellon. de jur. accrescen. cap. 9. q. 43. & 44. per tot. Rot. in Gerunden, Prioratus super reservatis 14. Decembris 1703. S. Prout neque coram Reverendiss. Molines, & in Tridentina. beneficii 20. Junii 1712. S. Fortius coram R. P. D. Ansaldo superius impress. Par. I. Can. VI. Cas. II. num. 14.* Immo donatio
- 14 hæc facta à Titio suæ ratæ, & vocis eis de dicta familia non est propriè donatio, sed potius remissio Juspatronatus, per quam efficitur, ut solum illi de familia possint validè præsentare, juxta *Gloss. in Can. XVIII. verb. liberaliter contulisset ibi: Verius videtur, quod hæc non erat vera donatio, quia uterque istorum fratrum erat verus Patronus in solidum &c. & ideo nihil dedit in veritate, sed concessit fratri tantum liberam ordinationem Ecclesiarum, ut ipse solus possit præsentare* -- *Lambertin. de*

jurepatr. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 12. num. 1. 7. & 8.

- 15 Neque obstat, quod una rata Jurispatronatus possit esse gentilitia, & altera hæreditaria, hoc enim procedit in casu quo adsit diversitas personarum, seu linearum, juxta *Card. de Luc. de jurepatr. disc. 35. nu. 10. Rot. decis. 798. coram Merlin.* Secus quando consolidatur in una, eademque familia, & in eisdem personis possidentibus alteram vocem, seu ratam Jurispatronatus, ut docet *Rot. decis. 446. num. 10. coram Roxas, & decis. 667. n. 13. & seq. par. 18. tom. 2. rec.*

ARGUMENTUM.

Donato donatione inter vivos Jurepatronatus ab ultimo de familia Fundatoris, si iste vergat ad inopiam, an Ecclesia teneatur ei præstare alimenta; Et si tam Donans, quam Donatarius sit pauper, quis eorum sit preferendus?

SUMMARIUM.

- 1 Jus alimentorum est unus ex fructibus jurispatronatus.
- 2 Translato titulo donationis jurepatronatus in extraneum, an in eum censeatur translatum jus, & usus alimentorum, & num. 9. & 10.
- 3 Donato jure præsentandi purè, & simpliciter, aut cum clausulis tantum, solum, non transit in Donatarium jus alimentorum.
- 4 Jus alimentorum transit in Patronum extraneum.
- 5 Donatarius jurispatronatus an, & quando alere teneatur Donatorem, & nu. 16.
- 6 Donatarius jurispatronatus si deleter Arma, & Insignia Patroni donantis ab Ecclesia, esset privandus donatione.
- 7 Ecclesia Patronalis tenetur alere ultimum de familia inopem donantem juspatronatus, & quare? Vide ibi. Limita, ut num. 8.
- 9 Jus alimentorum extinctis omnibus de familia Fundatoris, transit in extraneum titulo donationis jurispatronatus causa mortis.
- 10 Sed non transit titulo donationis jurispatronatus inter vivos facta ab ultimo de familia, isto adhuc vivente, & quare? Vide n. 11. Amplia, ut n. 12. & 13.

Do-